

másnak köszönhetően elveszíti a csillagközi anyagát (Ram Pressure Stripping), hasonlóan ahhoz, ahogy a menetszél kerékpározás közben lefújja az ember fejéről a sapkát. Az NGC 2903 HI környezetének megfigyelése közben a Lokális Csoporton kívül is sikerült tetten érni ezt a jelenséget. Judith A. Irwin és csapata talált egy új HI régiót az NGC 2903-on kívül, mely a kutatóktól a N2903-HI-1 jelölést kapta. Később az optikai tartományban ezt a rádióorrást az SDSS J093039.96+214324.7 törpegalaxisal azonosították, melyről megállapították, hogy ez is az NGC 2903 egyik kísérőgalaxisa. A N2903-HI-1 külön érdekessége, hogy üstököszerű struktúrát mutat a 21 cm-es hullámhosszon, vagyis éppen azt figyelhetjük meg, ahogy az NGC 2903 halójával ütközik. A torlonyomás „kifújja” a gázt a kis galaxisból. Miközben az NGC 2903 újabb csillagpopulációkhoz gyűjt készleteket, a csillagközi anyagától megfosztott törpegalaxisokban leáll a csillagok kelet-

kezése. Igen valószínű, hogy ez a sors vár az SDSS J093039.96+214324.7 galaxisra is.

Herschel hitt abban, hogy az általa ködöknek nevezett objektumok (a planetáris ködöket leszámítva) csillagokra bonthatóak. Mindez csak a távcső teljesítőképességének a kérdése. Nos, ha a ködjei esetében nem is lett teljesen igaz, az kétségtelen, hogy a mai műszerekkel képesek vagyunk sokkal „mélyebben” belelátni a kozmoszba, és mindezt az elektromágneses sugárzás különböző tartományában. A csillagászok az elmúlt több mint 200 évben messzire jutottak attól az éjszakától, amikor Herschel felfedezte az NGC 2903-at. A motiváció azonban mit sem változott ez idő alatt: megismerni, megérteni a környező világot. Végére is ebben élünk.

Köszönöm Sánta Gábornak a Messier üstökös-megfigyeléseivel kapcsolatos lektori munkáját.

Tóth Krisztián

Azstrofotók a Spitzbergákról

A március 20-i napfogyatkozás során több fotót is készítettem. A képmellékletben bemutatott **totalitás-fotó** két felvétél felhasználásával született, melyek pillanatokkal a totalitás vége előtt készültek, 200-as teleobjektívvel (Canon EOS 5D Mark II + Canon EF 200/2,8 L, 2x1/150 s, f/6,3, ISO 2000).

A **hónap asztrofotója** a teljes részleges fázis alatt készült, 5 perces időközönként az analémmafotómnál kikísérletezett és jól begyakorolt módon: mindig két felvétel készült fotóállványra helyezett kamerával. Az első képen Baader AstroSolar fóliát helyeztem az objektív frontlencséje elé, így láthatóvá vált a Nap korongja. A második felvételnél a fóliát elvettem az objektív elől, és változatlan beállításokkal a kamera elmozdítása nélkül exponáltam, aminek az eredménye egy teljesen beégett kép ahol azért látszik a hegyek/dombok körvonala. A két képet egymásra illesztve meghatározható, hogy a körvonalakhoz képest pontosan hol helyezkedik el a Nap. A kivágott napkorongokat pedig egy, a totalitás

második percében készült képre illesztettem rá. (Az előtér-kép adatai: Canon EOS 5D Mark II + Samyang EF 24/1,4, 1/25 s, ISO 125)

Hasonló módon készült a **címlapon látható felvétel**. Napkeltétől napnyugtáig 15 percenként két képet készítettem halszemobjektívvel, az egyiket Baader AstroSolar fóliával, míg a másikat fólia nélkül. Az előtér a totalitás első percében négy darab, a teljes eget lefedő halszemes kép felhasználásával készült, amire „kiterítve” ráilleszthettem a napkorongokat, végül az egészet „feltekerem” egy Little Planet-effekttel.

Sokan reménykedtek benne, mégsem sikerült senkinek megpillantani/megörökölni a teljesség alatt a sarki fényt, amely később, aznap este csodálatos tűzijátékot produkált. Legelőször 15 másodperces expozícióval próbálkoztam, ami teljesen beégett majd gyorsan lecsavartam egy másodperc alá, így már elfogadható lett a **képmellékletben** bemutatott végeredmény. Az előtér-kép adatai: Canon EOS 5D Mark II + Samyang EF 8/3,5, 4x1/13 s, f/5,6, ISO 1250.

Soponyai György